

DATOS IDENTIFICATIVOS

Variedades do español

Materia	Variedades do español			
Código	V01G400V01914			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo é que o alumno coñeza as distintas modalidades que a lingua española ha adquirido tanto na Península como noutros continentes			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C18	Capacidade para localizar, utilizar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e Internet.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
O alumnado debe coñecer as distintas modalidades que a lingua española ha adquirido nas zonas castelanfalantes.	A1	B1 B7	C2 C18	D1 D2
Estudaranse as modalidades históricas dialectais: o leonés e o aragonés.	A5	B1 B7	C2 C5	D11
O estudante ha de coñecer as peculiaridades propias que o noso idioma adoptou nas distintas áreas do continente americano onde este arraigou. O coñecemento doutras áreas xeográficas como Filipinas e África, onde o español tivo a súa presenza.	A1 A5	B2 B3 B7	C2 C5	D5 D10 D11

O alumno adquira unha visión realista da diversidade da lingua española.

A1 B3 C5 D5
A5 B7 D8
D10
D11

Contidos

Tema	
1. A dialectoloxía	1.1 Concepto 1.1.1 As variedades lingüísticas 1.1.2. Historia dos conceptos lingua e dialecto 1.2. Desenvolvemento 1.2.1. A neogramática 1.2.2. Os primeiros estudos sobre variación lingüística
2. Dialectoloxía e teoría lingüística	2.1. Dialectoloxía tradicional 2.2. Dialectoloxía estrutural 2.3. Dialectoloxía xenerativa
3. Xeografía Lingüística	3.1. Concepto e desenvolvemento como disciplina lingüística. 3.2 Os atlas lingüísticos
4. Os dialectos históricos	4.1. O leonés. Caracterización lingüística. 4.2. O aragonés. Caracterización lingüística
5. Áreas de España	5.1. O español castelán 5.2. O español andaluz 5.3. O español canario
6. Áreas de Hispanoamérica	6.1. O español xeral de América 6.2. O español caribeño 6.3. O español mexicano e centroamericano 6.4. O español andino 6.5. O español austral 6.6. O español chileno
7. A periferia do mundo hispánico	7.1. O español de Estados Unidos 7.2. O español de España e de África

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	36	60
Presentacións/exposicións	6	18	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	15	21
Prácticas autónomas a través de TIC	0	13	13
Probas de resposta curta	8	10	18
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación teórica por parte do profesor dos aspectos máis importantes presentados no programa desta materia.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a práctica de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través do TIC de maneira autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que o estudante teña en relación cos problemas que se presenten nas explicacións maxistrais, na resolución de problemas, exercicios propostos, presentacións, exposicións e prácticas autónomas.. Por este motivo recoméndase a consulta individual ou en grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado en réxime semipresencial que asista polo menos a tres titorías ao longo do curso. Ademais, o profesor atenderá telemáticamente (titoría virtual, correo electrónico, teléfono) ao alumnado, principalmente ao semipresencial.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que o estudante teña en relación cos problemas que se presenten nas explicacións maxistrais, na resolución de problemas, exercicios propostos, presentacións, exposicións e prácticas autónomas.. Por este motivo recoméndase a consulta individual ou en grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado en réxime semipresencial que asista polo menos a tres titorías ao longo do curso. Ademais, o profesor atenderá telemáticamente (titoría virtual, correo electrónico, teléfono) ao alumnado, principalmente ao semipresencial.
Presentacións/exposicións	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que o estudante teña en relación cos problemas que se presenten nas explicacións maxistrais, na resolución de problemas, exercicios propostos, presentacións, exposicións e prácticas autónomas.. Por este motivo recoméndase a consulta individual ou en grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado en réxime semipresencial que asista polo menos a tres titorías ao longo do curso. Ademais, o profesor atenderá telemáticamente (titoría virtual, correo electrónico, teléfono) ao alumnado, principalmente ao semipresencial.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que o estudante teña en relación cos problemas que se presenten nas explicacións maxistrais, na resolución de problemas, exercicios propostos, presentacións, exposicións e prácticas autónomas.. Por este motivo recoméndase a consulta individual ou en grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado en réxime semipresencial que asista polo menos a tres titorías ao longo do curso. Ademais, o profesor atenderá telemáticamente (titoría virtual, correo electrónico, teléfono) ao alumnado, principalmente ao semipresencial.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O docente atenderá na aula ou nas titorías os problemas que o estudante teña en relación cos problemas que se presenten nas explicacións maxistrais, na resolución de problemas, exercicios propostos, presentacións, exposicións e prácticas autónomas.. Por este motivo recoméndase a consulta individual ou en grupos nas titorías. Recoméndase ao alumnado en réxime semipresencial que asista polo menos a tres titorías ao longo do curso. Ademais, o profesor atenderá telemáticamente (titoría virtual, correo electrónico, teléfono) ao alumnado, principalmente ao semipresencial.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sesión maxistral	Asistencia e participación nas clases teóricas. Nelas, terase en conta as lecturas complementarias. Os alumnos con asistencia semipresencial deberán demostrar a consulta deste material	10	A1	B1	C2	D2
Presentacións/exposicións	Presentación oral dun traballo individual cuxo tema se acordará previamente co docente	10	A1	B1	C5	D8
				B2	C18	D10
				B7		D11
Prácticas autónomas a través de TIC	Subiranse á plataforma preguntas e exercicios nos que se demostrará o coñecemento aprendido e a comprobación das lecturas complementarias.	10	A1	B3	C2	D1
			A5		C18	D2
						D5
						D8
Probas de resposta curta	Resolución de preguntas breves sobre conceptos fundamentais da materia. Realizaranse ao final de cada tema explicado. Os alumnos semipresenciais deberán realizar estes exames presencialmente.	30	A5	B2	C2	D1
				B7	C5	D5
						D8
						D10
						D11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	A5	B2	C2	D5
				B7	C5	D8
						D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na 1ª edición das actas os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. De optar

pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión á profesora por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Doutra banda, o dereito á avaliación continua perderase se non se agarraches a un mínimo do 80% das clases, é dicir, só se avaliará con este sistema aos alumnos e as alumnas que asistisen a 38 horas ou máis de clase. Tamén se perderá o dereito á avaliación continua se non se realizan as lecturas obrigatorias, as prácticas autónomas a través de TIC e os exercicios prácticos fixados pola profesora. Pola súa banda, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. O alumnado que se acolla ao réxime de *semipresencialidade (ofrécese 10 prazas) terá que cumprir os seguintes requisitos: 1. Asistir ás sesións de presentación da materia. 2. Asistir a un mínimo de dous titorías presenciais co profesorado. 3. Realizar todas as tarefas que sexan avaliábeis, segundo o indicado na guía docente. 4. Realizar un mínimo de 1 e un máximo de 2 probas presenciais no cuadrimestre. O alumnado que non cumpra con estes requisitos perderá os seus dereitos de avaliación continua e, do mesmo xeito que o alumnado presencial, terá que acollerse ao réxime de avaliación única (exame final) na data oficial fixada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. O profesorado que impartirá docencia neste título atenderá ao alumnado semipresencial por medio de titorías no despacho, atención telefónica e correo electrónico. Pola súa banda, a avaliación única consistirá nun exame realizado na data oficial marcada pola Facultade. Na 2ª edición das actas, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un exame único na data oficial establecida pola Facultade. A resolución de problemas, exercicios, lecturas, probas autónomas a través de TIC, realizaranse a medida que as clases maxistras vaian avanzando. Faranse probas de resposta curta: a primeira realizarase cando se expliquen aproximadamente a primeira metade do temario e a segunda dos temas restantes. Estas probas serán presenciais e as súas datas fixaranse co profesor. A proba de resposta longa basearase en todo o temario explicado, esixirase a presenza de todo o alumnado. e coincidirá coa data oficial establecida pola Facultade de Filoloxía e Tradución. Farase unha presentación/exposición individual no que se profundará nalgún aspecto do temario presentado. Os alumnos presentaranos no período sen docencia.

Bibliografía. Fontes de información

Alvar, Manuel, **Manual de dialectología: el español de España**, Ariel,
 Alvar, Manuel, **Manual de dialectología del español: el español de América**, Ariel,
 Chambers, J.K; Trudgill, P., **Dialectología**, Visor,
 Fontanella de Weinberg, M.B., **El español de América**, MAPFRE,
 García Mouton, Pilar, **Lenguas y dialectos de España**, Arco/Libros,
 Garrigós Muñoz, José, **Las habla murcianas**, edit.um,
 Kany, C., **Sintaxis hispanoamericana**, Gredos,
 Gimeno, Fancisco, **Dialectología y sociolingüística españolas**, Alicante,
 López García, Ángel, **Policentrismo, hibridación y porosidad en la lengua española**, Vervuert,
 Miguel Aparicio de, Elena (coord), Buitrago Gómez, María Cruz (coord), **Las lenguas españolas. Un enfoque filológico**, Ministerio de Educación y Ciencia,
 Moreno Fernández, Francisco, **La lengua española en su geografía**, Arco/Libros,
 Narbona, Antonio (coord), **Conciencia y variación del habla andaluza**, Sevilla,
 Quilis, Antonio, **La lengua en cuatro mundos**, MAPFRE,
 Quilis, Antonio y Casado-Fresnillo, Celia, **La lengua Española en Filipinas**, C.S.I.C.,
 Zamora vicente, Alonso, **Dialectología española**, Gredos,
 Vaquero de Ramírez, María, **El español de América I: pronunciación**, Arco/Libros,
 Vaquero de Ramírez, María, **El español de América II: morfosintaxis y léxico**, Arco/libros,
 VV.AA., **¿Desde las variedades a la lengua pluricéntrica?**, Iberoamericana,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español I/V01G400V01101

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II/V01G400V01202

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía da lingua española/V01G400V01913

Fonética e fonoloxía da lingua galega/V01G400V01902

Variación lingüística e ensinanza de linguas/V01G400V01944

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua e comunicación oral e escrita: español/V01G400V01302

Lingua e comunicación oral e escrita: galego/V01G400V01301

Outros comentarios

- A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar

descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

- Reconméndase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas aulas.

- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma FAITIC e de estar ao tanto das datas nas que as probas de avaliación teñen lugar.

- Infórmase ao alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o axeitado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltase coas profesoras as dúbidas neste respecto.
